

UNIVERSITATEA LIBERĂ INTERNAȚIONALĂ DIN MOLDOVA

**Cu titlu de manuscris
C.Z.U: 005:330 (043.2)**

IAGĂR Mariana Lucica

**MANAGEMENTUL RESURSELOR FINANCIARE
A INSTITUȚIILOR PUBLICE DIN ROMÂNIA**

Specialitatea: 521.03. *Economie și management în domeniu de activitate*

Autoreferatul tezei de doctor în științe economice

CHIȘINĂU, 2017

Teza a fost elaborată în cadrul catedrei „BA, REI, TURISM”
a Universității Libere Internaționale din Moldova

Conducător științific:

GANEA Victoria, doctor habilitat în științe economice, profesor universitar

Referenți oficiali:

STRATAN Alexandru, doctor habilitat în economie, profesor universitar,

ANASTASIE Ileana, doctor în economie, conferențiar universitar, România,

Componenta Consiliului științific specializat:

BURLACU Natalia, președinte, doctor habilitat în economie, prof. univ.,

DRAGALIN Iuliana, secretar științific, doctor în economie, conf. univ.,

ACULAI Elena, doctor habilitat în economie, conferențiar cercetător,

DOGA Valeriu, doctor habilitat în economie, profesor universitar,

RĂU Andrei, doctor în economie, conferențiar universitar.

Susținerea tezei va avea loc la 14 iulie 2017, ora 10.00, în ședința Consiliului științific specializat D 34. 521.03 – 12 din cadrul Universității Libere Internaționale din Moldova, pe adresa: MD-2005, mun. Chișinău, str. Vlaicu Pîrcălab 52, sala 213.

Teza de doctor și autoreferatul pot fi consultate la biblioteca Universității Libere Internaționale din Moldova și pe pagina web a CNAA (www.cnaa.md).

Autoreferatul a fost expediat la 12 iunie 2017.

Secretar științific

al Consiliului științific specializat,

doctor în economie, conf. univ.

DRAGALIN Iuliana

Conducător științific:

doctor habilitat în economie, prof. univ.

GANEA Victoria

Autor:

IAGĂR Mariana Lucica

© Iagăr M. L., 2017

REPERE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea temei de cercetare. Abordarea acestui demers științific prezintă interes nu doar în plan teoretic, ci și în plan practic, având în vedere că resursele financiare ale instituțiilor publice ce aparțin unui stat au directe repercusiuni asupra dezvoltării sale economice, influențând indubitabil regulile unei economii naționale, spre exemplu în privința investițiilor de capital care pot fi atrase. Totodată, resursele financiare ale unui stat au și o dimensiune internațională, fiind influențată de intensificarea, în ultimii 50-60 de ani, a relațiilor economice internaționale. De asemenea, aceste aspecte sunt relevate de contextul globalizării și, mai nou, sunt accentuate îndeosebi pe fondul actualei crize economico-financiare.

Astfel, nu se poate nega puternica dezvoltare din ultimele decenii a relațiilor dintre state, plecând de la dimensiunea economică – reprezentând o adevărată „coloană vertebrală a mapamondului” –, și ajungând la o dimensiune politică puternic interdependentă, care a dus la crearea de organisme suprastatale.

Resursele financiare ale instituțiilor publice, prin natura lor, sunt strâns legate de economie și de sistemul economic. În egală măsură, veniturile statului sunt legate de drept, deoarece regulile în materie de fiscalitate sunt stabilite prin norme juridice interne sau internaționale. În consecință, cercetarea problematicii resurselor financiare ale instituțiilor statului are în mod firesc un caracter interdisciplinar.

Pentru a ajunge la acest rezultat am considerat necesar ca prezentul demers științific să abordeze atât conceptele privind bugetul de stat, tehnicile și procedeele utilizate de acesta cât și politica bugetare, atât la nivel național cât și la nivelul Uniunii Europene, ajungând în final să constatăm toate acestea au impact asupra dezvoltării relațiilor economice sau măsuri de creștere a produsului intern brut și totodată, de creștere a comerțului extern.

Pe lângă aceste delimitări de natură conceptuală, considerăm necesar studierea atât a fiscalității naționale, la nivel teoretic, cât și

printr-o prezentare a unor elemente de tehnică fiscală specifice sistemului resurselor financiare publice, sub aspect comparativ, precum și a implicațiilor acquis-ului comunitar în domeniul politicii bugetare, în cadrul celui mai complex caz de integrare – Uniunea Europeană, de asemenea, încercăm să inserăm în prezentul studiu și jurisprudență.

Oportunitatea acestui demers științific reiese, după opinia noastră, și din influența politicilor bugetare asupra raporturilor comerciale, la nivel mondial, între state. Am putea spune că în condițiile actuale ale politicilor bugetare nu are practic granițe, ci doar reguli specifice, aplicabile unui stat sau mai multor state.

Opinăm că un asemenea demers științific va fi de un real folos nu numai din punct de vedere teoretic, dar și practic. Nevoia practicienilor de a găsi o explicație sistematică a unor reguli fiscale noi și bulversante este acută, ceea ce va conferi demersului nostru noutate, utilitate și un interes practic.

Din aceste considerente, tema propusă își justifică importanța și utilitatea.

Gradul de studiere a temei de cercetare. Cercetările efectuate în cadrul temei tezei de doctorat au făcut posibilă aprecierea cantitativă și calitativă, precum și valoarea incontestabilă a literaturii științifice consacrată aspectelor teoretice și practice ale managementului resurselor financiare a instituțiilor publice din România, oferită de savanții occidentali, cercetătorii din Uniunea Europeană, inclusiv România, precum și lucrările savanților din Republica Moldova. La baza investigațiilor efectuate de autor stau lucrările renumiților savanți, printre care: Aniței C.N., Basno C., Micu I., Văcărel I., Voinea G. De asemenea, au fost utilizate rapoartele și strategiile Guvernului României și alte acte normative, ce țin de veniturile publice, precum și actele puterii executive ale României în domeniul reglementării activității instituțiilor publice și a surselor acestora de finanțare.

Scopul cercetării constă în fundamentarea teoretică și metodologică a gestionării resurselor financiare prin identificarea aspectelor maximal eficiente care vor contribui la consolidarea

managementului resurselor financiare a instituțiilor publice din România.

În vederea realizării acestui scop, au fost stabilite următoarele **obiective**:

- ✓ analiza și sinteza reflecțiilor conceptuale privind tehnicile și procedeele actuale de formare a bugetului instituțiilor publice;
- ✓ efectuarea studiului comparativ a tendințelor politicilor bugetare atât la nivelul României cât și la nivelul Uniunii Europene;
- ✓ studierea practicii internaționale și identificarea soluțiilor utilizate de către acestea în vederea îmbunătățirii procesului bugetar;
- ✓ identificarea barierelor care împiedică obținerea rezultatelor scontate privind bugetarea pe bază de performanță;
- ✓ elaborarea modelului logico-descriptiv referitor la eficientizarea procesului bugetar;
- ✓ identificarea măsurilor de valorificare a controlului financiar public în România și Republica Moldova și modurile de soluționare a acestora;
- ✓ formularea direcțiilor de optimizare și căilor de sporire a eficienței managementului resurselor financiare.

Metodologia cercetării științifice. Din punct de vedere metodologic, prezenta lucrare utilizează și promovează o serie de modele și metode de analiză aplicate în practica națională și internațională privind studierea mecanismului de gestionare și control a resurselor financiare, anticipa și orienta evoluția acestui mecanism spre o eficientizare durabilă. În calitate de metode de cercetare au fost utilizate: documentarea științifică, studierea informației socio-economice, analiza și sinteza, abordarea sistemică, generalizarea și sistematizarea informației, gruparea și comparația informației statistice la diferite niveluri. A fost aplicată metodologia econometrică și prelucrarea statistică, metoda tabelelor și graficelor, dar și metoda indicilor economici, metoda inductivă și deductivă de analiză, precum și explicația cauzală.

Noutatea și originalitatea științifică a cercetării rezidă în: aprofundarea științifică a abordărilor teoretice privind eficiența gestionării resurselor; identificarea mecanismelor de finanțare care stau la baza instituțiilor publice din România; elaborarea prognozelor prospective în vederea optimizării resurselor instituțiilor publice; elaborarea și validarea modelului logico-descriptiv în scopul eficientizării procesului bugetar; stabilirea posibilităților de modernizare a procesului bugetar în România.

Problema științifică importantă soluționată în teză constă în eficientizarea mecanismului de gestionare a resurselor financiare în scopul identificării posibilităților optime de consolidare a managementului resurselor financiare a instituțiilor publice din România.

Semnificația teoretică a tezei se impune printr-o abordare teoretică și metodică complexă cu referire la sursa de proveniență a veniturilor bugetare, și nu în ultimul rând la politicile financiare la nivelul țării noastre cât și la nivelul Uniunii Europene.

Valoarea aplicativă a lucrării rezidă din utilitatea instrumentelor, procedurilor și metodelor elaborate de autor la nivelul instituțiilor publice, care pot fi utilizate și de către organele centrale de stat pentru adoptarea unor decizii financiare benefice.

Implementarea rezultatelor științifice. Rezultatele cercetării au fost prezentate, apreciate pozitiv și implementate în activitatea următoarelor instituții publice: Curtea de Conturi, Primăria, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului etc. Concomitent, cercetările pot fi utile în completarea cursurilor universitare și postuniversitare la disciplinele de specialitate.

Aprobarea rezultatelor investigației. Rezultatele științifice ale cercetărilor efectuate au fost expuse cadrul conferințelor științifice naționale și internaționale, fiind inserate în 8 lucrări științifice. Ideile fundamentale și rezultatele tezei au fost prezentate în cadrul următoarelor manifestări științifice: Lucrările sesiunii naționale de comunicări științifice “Diversitate în unitate”, 27 mai 2005, Timișoara; Lucrările Sesiunii a XII-a de comunicări științifice cu participare internațională “România în contextul politicii de securitate europeană”, 16-18 martie 2006, București; Materialele Conferinței științifice internaționale “Rolul

științei și educației în implementarea acordului de asociere la Uniunea Europeană”, 05 februarie 2015, Chișinău; Lucrările Conferinței științifice internaționale “Potențialul de finanțare al pieței financiare nebankare și perspectivele dezvoltării acesteia”, 27-28 noiembrie 2015, Chișinău; Lucrările Conferinței Științifice Internaționale “Potențialul de finanțare al pieței financiare nebankare și perspectivele dezvoltării acesteia”, 27-28 noiembrie 2015, Chișinău.

Materialele tezei au fost aprobate la ședința catedrei „BA, REI, TURISM” și ședința Seminarului științific de profil la specialitatea 521.03. 521.03. *Economie și management în domeniu de activitate* din cadrul Universității Libere Internaționale din Moldova.

Volumul și structura lucrării. Ținând cont de complexitatea temei, scopul și sarcinile urmărite, lucrarea este concepută cu următoarea structură: introducere, trei capitole, concluzii și recomandări, fiind expusă pe 126 pagini text de bază, figuri, tabele, formule, bibliografie și anexe.

În *Introducere* se argumentează actualitatea, importanța și necesitatea cercetării temei date, sunt formulate scopul și obiectivele studiului, noutatea științifică a rezultatelor obținute cu descrierea problemei științifice, de asemenea, semnificația teoretică și valoarea aplicativă a lucrării, precum și aprobarea rezultatelor obținute în urma cercetării.

Capitolul 1 „*Aspecte metodologice privind gestionarea sistemului resurselor financiare publice*” cuprinde o sinteză bibliografică cu referențe la fundamentarea teoretică a gestionării resurselor financiare la nivel public. Sunt examinate pe larg principalele concepte și noțiuni cu privire la organizarea procesului bugetar în cadrul autorității administrației publice centrale.

Capitolul 2 „*Gestionarea managerială a procesului de asigurare cu resurse financiare în Uniunea Europeană și România*” tratează gradul de eficiență managerială a procesului de asigurare cu resurse financiare în vederea identificării problemelor existente care afectează respectivul mecanism.

Capitolul 3 „Eficiența managementului resurselor financiare în cadrul autorității publice centrale” sunt prezentate principalele probleme cu care se confruntă autoritățile publice în implementarea bugetării pe bază de performanță, precum și căi de îmbunătățire a managementului finanțelor publice. În acest capitol este prezentată modalitatea de eficientizare și valorificare a rezultatelor controlului financiar.

Compartimentul *Concluzii generale și recomandări* reflectă o sinteză a rezultatelor obținute în urma cercetărilor efectuate și propunerile de rigoare pentru eficientizarea managementului resurselor financiare în cadrul instituțiilor publice din România.

Cuvinte-cheie: management, gestionare financiară, echilibru, integrare europeană, proces bugetar, reforme, perspective.

CONȚINUTUL TEZEI

În etapa encipientă a cercetărilor efectuate au fost analizate diverse viziuni teoretico-metodologice referitor la managementul resurselor financiare a instituțiilor publice. Astfel, abordarea noțiunii de resurse financiare este relatat în corelație cu conceptul de gestionare financiar care, în literatura de specialitate este tratat ca o categorie mult mai largă. Cuvântul *buget* are la origine cuvântul franțuzesc vechi *bouge* sau *bougette* care nu însemna altceva decât săculeț sau pungă.

Dicționarul explicativ al limbii române definește bugetul ca fiind „un bilanț al veniturilor și cheltuielilor unui stat, ale unei întreprinderi etc. pe o perioadă determinată” sau „totalitatea prevederilor de venituri și cheltuieli ale unei familii sau ale unei persoane pentru o anumită perioadă”. Așadar, prin *buget public*, în sens restrâns, dorim să identificăm bugetul oricărei entități publice.

În sens larg, bugetul public reprezintă ansamblul documentelor din sectorul public care împreună formează sistemul de bugete.

Sintetizând relatările din literatura de specialitate, putem concluziona că bugetul public este un plan financiar ce încorporează o estimare a cheltuielilor necesare pentru o perioadă dată și mijloacele

propușe pentru finanțarea acestor cheltuieli. Bugetul poate fi definit, de asemenea, ca un plan de acțiune pentru o perioadă specificată de timp ce vizează toate departamentele/funcțiile unei instituții și conține ținte ce trebuie atinse și care pot servi drept criterii de performanță.

Reunind cele două definiții am putea spune că *bugetul oricărei entități publice (stat, unitate administrativ-teritorială, instituție publică etc.) este determinată, în scopul îndeplinirii unor obiective și sarcini precis stabilite la nivelul entității respective.*

Noul proces bugetar a fost văzut de către factorii de decizie cu indiferență și nu ca un sistem de raționalizare a modului de alocare a resurselor. Încă de la început, conceptul de bugetare pe bază de programe a fost considerat sinonim cu noțiunea de bugetare pe bază de performanță.

În opinia autorului, *procesul bugetar poate fi definit ca ansamblul de operațiuni ce țin de alocarea și utilizarea mijloacelor financiare, luarea deciziei privind dobândirea resurselor de la populație sub formă de impozite și taxe. Esența procesului bugetar se referă la direcționarea resurselor financiare publice acumulate spre satisfacerea necesităților societății.*

Bugetarea pe bază de performanță are ca scop eficientizarea și eficacitizarea cheltuielilor publice, prin corelarea alocațiilor bugetare a organizațiilor publice cu rezultatele obținute. Impactul bugetării pe performanță se resimte prin îmbunătățirea mecanismului de priorizare a cheltuielilor publice și în rezultat satisfacerea necesităților cetățenilor.

Conform sintetizării literaturii de specialitate, vom defini bugetul bazat pe performanță drept mecanismul și procesul de finanțare a sectorului public orientat spre îmbunătățirea conexiunii dintre finanțare și rezultat (intrări și ieșiri), prin utilizarea continuă a performanței, avînd ca obiectiv majorarea eficienței alocațiilor cheltuielilor publice. Performanța, în acest context, în primul rînd arată rezultatul obținut prin cheltuielile publice, precum și costul rezultatului obținut.

Bugetul pe bază de performanță este o modalitate de a corela prioritățile de politică cu resursele financiare alocate pentru realizarea acestora. Prioritățile de politică sînt reflectate sub formă de obiective și

indicatori de performanță care măsoară gradul de realizare a scopurilor stabilite.

Obiectivul principal al politicii fiscal-bugetare al României este reprezentat de creșterea capacității de absorbție a economiei românești a resurselor disponibile atât din impozitele și taxele colectate de la buget cât și din fondurile nerambursabile pe care le vom primi de la Uniunea Europeană. În vederea asigurării stabilității economice și a atingerii reformelor structurale, pentru România devine necesar și oportun de a orienta toate eforturile spre diminuarea nivelului de ineficacitate a cheltuielilor bugetare, fapt care va schimba în mod dinamic selectare a priorităților în politica bugetară a statului.

În aceste condiții, actualmente se impune elaborarea unei abordări sistematice de evaluare a eficacității bugetului, care va fi mai revelatoare și potrivită pentru a formula concluzii și recomandări privind ajustarea activității tuturor instituțiilor statului, cu scopul de a asigura condițiile necesare pentru stimularea creșterii pe termen lung. Pentru realizarea acestor obiective analiza eficienței cheltuielilor bugetare și procedura de formare a direcțiilor prioritare de dezvoltare sunt cruciale.

Și în această ordine de idei, dorim să aducem în prim plan exemplul Finlandei, care a arătat lumii un salt istoric de succes de la economia de materie primă la o economie inovatoare și competitivă de înaltă tehnologie. În același timp, ea a pus pe primul loc problema dezvoltării accelerate a capitalului uman național prin schimbările productive în sistemele de educație, știință, sănătate, etc. Economia Finlandei deține în prezent locuri de top în lume după inovativitatea și competitivitatea acesteia. Aici nu este nevoie de dovezi specifice că pentru dezvoltarea eficientă și calitatea economiei, reduse la dezvoltarea inovatoare și creștere, principalul instrument este o administrație publică eficientă, buget și reglementarea instituțională.

Politica bugetară, prin orientarea cheltuielilor bugetare și mobilizarea veniturilor are un rol de maximă importanță în realizarea programelor guvernamentale și a macrostabilității în economie. Ea

vizează și concretizează obiectivele generale ale politicii economice a statului, care depășesc cadrul restrâns al formării și cheltuirii veniturilor sale.

Prin politica bugetară, un guvern încearcă să influențeze cererea agregată în economie prin intermediul cheltuielilor publice și ratelor de impozitare. Cu alte cuvinte, impozitele și taxele, alocațiile și subvențiile bugetare, alături de prețuri și tarife, credite și dobânzi, cursul de schimb etc. joacă rolul unor pârghii (instrumente) de mare importanță în economia de piață.

O politică bugetară bine fundamentată, care ține seama de condițiile concrete ale vieții economice și sociale, de exigențele prezentului și de imperativele viitorului, se poate dovedi benefică pentru progres; în schimb, dacă nu le sesizează sau nu ține seama de ele, ea poate frâna dezvoltarea, poate duce la involuție și la tensiuni sociale.

Astfel, devine oportună elaborarea unor criterii generale de evaluare a sistemului, care trebuie să rămână invariabile, cel puțin la începutul și la sfârșitul uneia dintre perioadele examinate a ciclului de planificare, repartizare și valorificare reală a bugetului. Obiectivele strategice de dezvoltare asigură formularea obiectivelor, care stabilesc deciziile administrative necesare care determină, de asemenea, și tactica evaluării eficienței cheltuielilor bugetare.

Scopul evaluării eficienței constă în dezvoltarea și optimizarea bugetului, asigurarea minimizării pierderilor inevitabile în sectorul bugetar.

Cu toate acestea, luând în considerare obiectivele strategice ale politicii bugetare, putem puncta câteva repere care ar putea fi eficiente pe o perioadă de perspectivă:

1) Tranziția la strategia de intensificare a creșterii economice în care instrumentele de finanțare bugetară și dezvoltarea reglementării de stat vor fi subordonate sarcinii de păstrare a potențialului la o creștere a eficienței în toate domeniile, cu o creștere a ratei statului, cel puțin în sectoarele-cheie ale economiei;

2) Renunțarea la importul masiv în domeniile de înaltă tehnologie, un proces activ de substituție a importului, cu poziționarea finanțelor corespunzătoare în bugetul țării;

3) Concentrarea investițiilor într-un produs național nou, reieșind în exclusivitate din prezența în el a unui parametru cheie al competitivității pe piața internă și cea externă.

Pentru a realiza obiectivele strategice propuse, gestionarea proceselor bugetare ar trebui să se bazeze pe următorii factori:

- ✓ Operativitatea procedurilor de planificare, distribuția și valorificarea resurselor bugetare, creșterea eficienței interacțiunii executorilor cu clienții guvernamentali, subcontractanți și parteneri, un nivel ridicat de realizare a proiectelor bugetare.

- ✓ Executarea necondiționată a contractelor încheiate și obligațiunilor contractuale în termeni stabiliți.

- ✓ Activizarea, îmbunătățirea continuă a funcționării sistemului de management al calității; menținerea și creșterea indicatorilor calității produselor fabricate pentru nevoile bugetare; corespunderea produselor și proiectelor standardelor internaționale.

- ✓ Creșterea constantă a productivității muncii; reducerea cheltuielilor de producției și a altor costuri și cheltuieli de fabricare a produselor.

Formarea condițiilor financiare viitoarei creșteri a producției, luând în considerare proiectele de dezvoltare de perspectivă, cu atragerea la dezvoltarea lor a organizațiilor naționale de cercetare avansată.

Factorii enumerați, necesari pentru utilizarea eficientă a bugetului conturează și cercul întrebărilor operaționale generale, algoritmi ai căror soluții sunt destul de bine cunoscute și familiare companiilor și organizațiilor implicate în realizarea proiectelor din contul mijloacelor bugetare. Starea și perspectivele lor ar trebui să facă obiectul unei evaluări la alocarea fondurilor bugetare.

În acest context, România își propune să depună un efort susținut și în continuare pentru a înscrie finanțele publice pe o traiectorie

sănătoasă, pentru a restabili încrederea investitorilor, a reduce costurile de rambursare a datoriilor și a crea spațiu fiscal pentru investiții, întrucât redobândirea sustenabilității fiscale va fi atât în beneficiul actorilor publici, cât și al celor privați, și va contribui la stabilitatea generală a țării.

Tabelul 1. Deficitele bugetare în perioada 2012-2016

Deficite bugetare	2012	2013	2014	2015	2016
Deficit ESA	3,0	2.6	2.2	1,4	1,4
Deficit Structural	2,7	2,0	1,7	1.0	1,0
Deficit cash	2,5	2,5	2,2	1,4	1,4

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice a României

Pentru perioada actuală se are în vedere o temperare ușoară a traiectoriei de ajustare, pentru a facilita și în anul viitor o absorbție mai mare de fonduri europene, cu scopul de a dezvolta potențialul de creștere economică. România are în vedere o viziune nouă a continuării consolidării fiscale care să atenueze impactul asupra creșterii economice, să distribuie în mod echitabil povara ajustărilor, să înlăture creșterea disparităților, polarizarea veniturilor și tensiunile sociale.

La nivelul țărilor membre ale Uniunii Europene, la sfârșitul trimestrului II 2013, România se situa pe locul 4 între statele membre UE cu cel mai scăzut nivel de îndatorare după Estonia (9,8%), Bulgaria (18,0%) și Luxemburg (23,1%). Tot la sfârșitul trimestrului II 2013, statele membre UE cu cel mai ridicat nivel de îndatorare au fost: Grecia (169,1%), Italia (133,3%), Portugalia (131,3%) și Irlanda (125,7%).

În conformitate cu Strategia de administrare a datoriei publice guvernamentale pentru perioada 2013-2015, finanțarea deficitului bugetar se va realiza în proporție echilibrată din surse interne și din surse externe, în principal prin emiterea de titluri de stat pe piața internă și pe piețele internaționale de capital, iar refinanțarea datoriei publice

guvernamentale se va asigura de pe piața pe care s-a emis inițial datoria.

În acest context, pentru România este evident oportun respectarea anumitor măsuri de creștere a absorbției fondurilor europene prin întreprinderea următoarele acțiuni:

a) analiza urgentă a tuturor sumelor disponibile în cadrul programelor cu finanțare europeană și realocarea acestora în vederea finanțării proiectelor aflate în lista de rezervă.

b) reinstituirea rolului strategic al Consiliului de Dezvoltare Regională.

c) pentru pregătirea viitoarei perioade de programare 2014-2020, UAT-urile vor prioritiza investițiile stabilite ca necesare la nivel local și județean în cadrul Consiliului de Dezvoltare Regională și vor susține includerea acestora în Planul Național de Dezvoltare Regională.

d) promovarea de acte normative: În urma discuțiilor avute cu Autoritățile de Management a rezultat necesitatea modificării procedurii de plată și certificare a cheltuielilor, astfel s-a inițiat și aprobat Ordonanța de Urgență a Guvernului României nr. 27/2013 pentru modificarea și completarea Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 64/2009 privind gestionarea financiară a instrumentelor structurale și utilizarea acestora pentru obiectivul convergență, pentru crearea unui mecanism pentru plata facturilor, în cazurile în care Beneficiarii nu dispun de resurse financiare pentru plata acestora. Măsurile pentru creșterea absorbției fondurilor vizează în principal ridicarea presuspendării și recuperarea întârzierilor înregistrate pentru unele programe operaționale.

De asemenea, au fost întreprinse măsuri în vederea creșterii capacității administrative a structurilor implicate în managementul programelor operaționale, reorganizarea acestora în structuri flexibile care să poată răspunde prompt solicitărilor beneficiarilor. La dimensiunea cheltuielilor bugetului de stat concură și sumele care se transferă din acesta către alte componente ale bugetului general consolidat, fie pentru echilibrarea acestora (bugetele de asigurări

sociale) fie pentru finanțarea unor activități descentralizate la nivelul comunităților locale. Toate transferurile care se acordă din bugetul de stat către alte bugete sunt eliminate la agregarea bugetului general consolidat pentru a evita dubla înregistrare a acestora.

În fine, generalizând, putem concludiona că coordonarea managementului resurselor financiare se bazează pe respectarea a două principii: acceptarea reciprocă a politicilor bugetare naționale, atât timp cât acestea nu produc distorsiuni și discriminări în cadrul pieței unice; subsidiaritatea care impune ca decizia în politicile bugetare să fie lăsată la nivel național, cu excepția cazurilor în care deplasarea acesteia la nivelul UE aduce beneficii certe.

Astfel, proiecția managementului resurselor financiare se bazează pe ancorarea acestuia în câteva repere economice și instituționale esențiale: echilibrul macroeconomic, responsabilitatea fiscal-bugetară și disciplina financiară.

În aceste condiții, elaborarea proiectului de buget se întocmește prin subsistemul instituțiilor publice aflate în structura guvernului. Deosebit de importantă este elaborarea proiectului de buget în funcție de rezultatele obținute în domeniile economico-sociale finanțate de la buget, apreciate pe baza unor indicatori de:

- ✓ **Eficiență**, care exprimă rezultatele ce se obțin dintr-o activitate economico-socială prin utilizarea anumitor resurse economice (materiale, financiare, umane);

- ✓ **Eficacitate**, care exprimă calitatea pe care o are o acțiune de a produce rezultatele scontate și se determină ca raport între rezultatul efectiv înregistrat și rezultatul prevăzut la proiectarea unui anumit program economico-social;

- ✓ **Economicitate**: surprinde fenomenul de reducere a volumului mijloacelor efectiv consumate pentru realizarea unui anumit quantum al rezultatelor proiectate; se determină ca raport între eficiența efectiv realizată și cea prevăzută a se realiza, cu precizarea că pentru determinarea eficienței se va folosi raportul de efort/efect.

Astfel, bazându-ne pe teoria eficienței economice, constatăm prin deducție că eficiența procesului bugetar, în contextul general acceptat se exprimă prin superioritatea veniturilor bugetare asupra cheltuielilor legate de necesitatea de a atinge obiectivele propuse, or, în formă exprimată matematic vom avea:

$$Ef_b = V_b - Ch_b \quad (1)$$

unde:

Ef_b – eficiența procesului bugetar,

V_b – veniturile bugetului,

Ch_b – cheltuielile bugetului;

Deci, vom ține cont de două situații:

- când $Ef_b > 0$, vom considera excedent bugetar;
- când $Ef_b < 0$, vom considera deficit bugetar. Deficitul

bugetului poate fi reprezentat ca diferența dintre cheltuielile guvernamentale și impozitele colectate și chiar dacă valoarea cheltuielilor guvernamentale și ratele de impozitare nu se schimbă, deficitul bugetar poate crește în virtutea acțiunii altor factori care afectează producția venitului național.

Deci, problema evaluării eficienței procesului bugetar după calculul diferenței indicate, este puțin probabil că reflectă conținutul real al unei politici bugetare eficiente. Totuși, măsurarea eficienței procesului bugetar poate avea un caracter determinant al valorii unei sau altei sarcini asupra bugetului, ca de exemplu: analiza structurală a bugetului sau estimarea pe compartimente a cheltuielilor și veniturilor bugetare.

Eficiența procesului bugetar este asigurată în cadrul politicii bugetare, or, tendințele acestei politici se manifestă prin:

1. Justificarea valorii cheltuielilor pe compartimentele bugetului, în baza criteriilor care reflectă eficiența utilizării fondurilor bugetare. De regulă, ele sunt definite ținându-se cont de prioritățile politicii socioeconomice.

2. Sporirea eficienței sistemului de gestiune a activelor și pasivelor de stat, care va conduce la asigurarea în mod semnificativ a

stabilității sistemului bugetar. De asemenea, această activitate va oferi flexibilitate politicii bugetare efectuate și va reduce riscurile asociate cu structura datoriei publice.

3. Optimizarea gestionării bugetului, care este asigurată prin transparența bugetului și a procedurilor bugetare la toate nivelurile sistemului bugetar, precum și prin sporirea eficienței controlului cheltuirii mijloacelor bugetare și generarea de venituri.

4. Crearea unui sistem fiscal echitabil și eficient, în scopul de a echilibra corect povara fiscală asupra agenților economici, în funcție de sarcinile politicii economice și stimularea unei oarecare activități economice.

5. Și nu în ultimul rând, asigurarea echilibrului bugetului de stat în perspectiva pe termen mediu.

Ținând cont de cele relatate, vom reprezenta deficitul bugetar ca suma dintre împrumuturile de la populație pe piața deschisă și împrumuturi de la banca centrală:

$$D_b = \Delta P_i + \Delta B_i \quad (2)$$

unde:

ΔP_i – împrumuturi de la populație (pe piața deschisă),

ΔB_i – împrumuturi de la banca centrală.

Dacă din deficitul total al bugetului de stat vom scădea suma plăților dobânzii la datoria publică, vom obține deficitul primar.

Suma acumulată a deficitelor bugetare reprezintă datoria publică. De fapt, prezența deficitelor astăzi înseamnă necesitatea de achitare a acestora pentru generațiile viitoare. Formarea datoriei poate fi prevenită, de exemplu, interzicând prin lege guvernului să depășească cheltuielile bugetului asupra veniturilor sale. Însă, va fi oare aceasta o ieșire din situație, va asigura oare eficiența economiei?

La fel ca și mulți autori din domeniu, susținem că deficitul bugetar nu este un concept foarte bine definit în literatura economică, ci este, mai degrabă, un număr a cărui valoare depinde de modul în care sunt tratate, din punct de vedere al înregistrării, anumite operațiuni bugetare.

Aparent, eficiența bugetară trebuie să fie evaluată în funcție de modul în care bugetul afectează activitatea economică și la care externalități pozitive duc deficitul bugetar – prevalează oare acestea însăși pierderile bugetare? În ultimul deceniu România a adoptat practic, de a aproba construcția bugetului de stat cu deficit.

Deoarece în cazul construcțiilor bugetare, care au în vedere deficite, legile de aprobare nu stabilesc explicit prin programul lor și care sunt resursele financiare prin care se vor acoperi acestea, sarcina soluționării acestor finanțări și refinanțări revine, în exclusivitate, Trezoreriei publice. Astfel, în analiza echilibrelor bugetare după practica din finanțele Marii Britanii, se folosesc noțiunile de echilibru deasupra liniei, notate cu S1, și dedesubtul acesteia, notate cu S2. Echilibrul deasupra liniei sau „micul echilibru”, notat cu S1, are în vedere veniturile și cheltuielile bugetului fără conturile de împrumuturi, pe când echilibrul dedesubtul liniei, notat cu S2, are în vedere numai conturile de împrumuturi. Dacă „S1” poate fi pozitiv sau negativ, „S2” are, de obicei, valori negative. De aceea, în realizarea „marelui echilibru”, „S”, al bugetului, soldul pozitiv al lui „S1” trebuie să fie mai mare decât cel negativ al lui „S2”.

În acest cadru, pentru sintetizarea celor expuse, dacă notăm cu x_1 și x_2 - veniturile și cu y_1 și y_2 - cheltuielile - soldul general, excedentul deficitului bugetului de stat se va calcula prin formula: $S = (x_1 + x_2) - (y_1 + y_2)$, în care S = soldul general al bugetului. Introducând în formule conceptele de echilibru deasupra liniei și dedesubtul liniei, arătate mai sus pentru S1 și S2, putem obține: $S_1 = x_1 - y_1$ - care poate fi pozitiv sau negativ și $S_2 = x_2 - y_2$ - care este de obicei negativ, situație în care realizarea „marelui echilibru”, „S”, se poate produce numai în contextul în care $S_1 > 0$ și $S_1 > S_2$.

În situația în care echilibrul bugetului este realizat, impactul execuției sale cu realitățile economice duce la deflație bugetară (resurse suficiente) cu consecințe favorabile asupra consolidării monedei naționale și a economiei, în general. În situația inversă, în care $S < 0$,

înregistrăm „impasul bugetar” (echivalentul deficitului), frecvent în majoritatea țărilor lumii în ultimul timp.

În altă ordine de idei, constatăm că evaluarea impactului bugetului asupra economiei poate fi determinat matematic. Adică, dacă vom aduce nivelul veniturilor obținut din impozite în punctul de echilibru, astfel asigurând ocuparea deplină a resurselor în economie, apoi din suma obținută vom deduce valoarea veniturilor din impozite, vom obține o valoare dedusă a unui eventual deficit bugetar. Literatura de specialitate definește două tipuri de deficit bugetar: Deficitul bugetar total însumează deficitul structural și cel ciclic.

Prin deficit structural înțelegem diferența dintre cheltuielile publice curente și veniturile bugetare preconizate:

$$D_s = C_{pb} - V_{bp} \quad (3)$$

unde:

C_{pb} – cheltuielile publice curente,

V_{bp} – veniturile bugetare preconizate.

Deficitul structural va reflecta fidel modul în care statul cheltuie banii publici. România, ca și celelalte state din UE care doresc schimbarea tratatului european, vor trebui să îndeplinească un criteriu care sună foarte bizar pentru români: să atingă un nivel de deficit structural de 0,5% din produsul intern brut.

Comparație cu deficitul bugetar, deficitul structural este un fel de termometru care reflectă fidel modul în care un stat își gestionează veniturile și cheltuielile. În raport cu acesta, deficitul bugetar, adică diferența dintre veniturile și cheltuielile unui stat pe parcursul unui an, prezintă un rezultat mult mai puțin transparent. De exemplu, într-un an de creștere economică este foarte probabil ca încasările din taxa pe valoarea adăugată să fie foarte mari.

„Pentru calcularea deficitului structural se pornește de la nivelul celui bugetar, adică din deficitul bugetar se adaugă și se scad diverse valori, în funcție de modul în care a funcționat economia. Dacă economia a cunoscut o creștere puternică în acel an, și a înregistrat deficit bugetar, atunci deficitul structural se consideră ca având o

valoare mai mare. Asta deoarece se pornește de la premisa că, dacă economia nu ar fi crescut foarte puternic, ci doar la un nivel optim, veniturile nu ar fi fost la fel de mari și nici cheltuielile la fel de mici”.

Cu alte cuvinte, în timp ce deficitul bugetar de stat are loc atunci când un guvern cheltuiește mai mult decât primește din veniturilor fiscale, un deficit structural este atunci când un deficit bugetar persistă și reprezintă o formă a politicii guvernamentale.

În continuare, vom defini deficitul ciclic ca deficitul bugetar total minus deficitul structural:

$$D_C = D_{total} - D_S \quad (4)$$

Calcularea acestor indicatori presupune calculul PIB-ului potențial, o valoare optimă de creștere economică, care să nu genereze dezechilibre, ce ar trebui să fie corectate ulterior. Pentru a avea o creștere sustenabilă, ideal ar fi ca valoarea efectivă a PIB să fie, an de an, egală cu cea a PIB potențial.

Deci, se urmărește diferența dintre PIB-ul potențial față de PIB real și se face multiplicarea cu coeficienți de elasticitate pe venituri și cheltuieli raportate la PIB. De fapt, statistica oficială, în prezent nu dispune de o astfel de serie de date oficial certificate în această privință. De asemenea, subliniem că actualmente, la nivelul statelor europene nu există o metodologie unanim acceptată și un calcul riguros în această privință.

În continuare, vom încerca să arătăm o altă metodă de evaluare a eficienței procesului bugetar, precum și factorii care-i determină. Astfel, chiar și un atare, bine clasat din punctual de vedere al matematicii financiare, tip de eficiență, ca eficiența procesului bugetar, este un „indicator complex”. Aceasta este determinată de interdependența dintre elementele sistemului bugetar, parametrii macroeconomici, etc.

Cu toate acestea, ceea ce contează este modul în care resursele sunt repartizate compartimentele bugetului, felul cum sunt utilizate mijloacele bugetare financiare, cât de eficient este organizat controlul etc. Astfel formularea structurală a problemei de asigurare a eficienței

fiscale este redusă la determinarea ratei cheltuielilor pe fiecare capitol al bugetului, și este necesar de a distribui resursele bugetare astfel, încât beneficiile financiare și nefinanciare ale acestei distribuții să fie optime și să permită soluționarea problemelor politicii socioeconomice.

În acest context, putem accentua cel puțin două abordări esențiale. În primul rând, bazându-se pe performanța diferitor sectoare ale economiei. În al doilea rând, vom reieși din evaluarea nevoii pentru fiecare domeniu. Suma totală a cheltuielilor bugetare în fiecare an depinde de venitul generat în economie. Aceasta predetermină posibilitatea de a cheltui mijloacele bugetare pe fiecare capitol în parte: direcție, sector de activitate economică. Dacă se va modifica sistemul de impozitare, precum și modul de calcul al impozitelor, fapt care asigură colectarea semnificativă a veniturilor, atunci structura bugetului la sigur va suferi anumite modificări. Analiza structurală a bugetului presupune determinarea tipului structurii bugetului: echilibrat, deficitar, excedentar, și specificarea politicii bugetare.

Însă, eficiența are și dimensiunea calitativă. Eficiența procesului bugetar este determinată structura bugetului și depinde de sistemul de control financiar de stat, pentru că de facto nu raportul venituri / cheltuieli ne redă gradul de eficiență, ci modul și utilizarea mijloacelor bugetare în dezvoltarea economiei, astfel încât aceste obiective să atingă 100% de executare.

Controlul financiar asigură corespunderea planurilor și rezultatelor efective, ceea ce reprezintă o condiție necesară pentru luarea deciziilor manageriale corecte, principala condiție prealabilă pentru o planificare strategică eficientă. Controlul financiar de stat are drept scop excluderea erorilor în sfera bugetară, și realizează de regulă funcția de asigurare a eficienței bugetare.

În plus, funcționarea eficientă a sistemului controlului financiar de stat ar trebui să faciliteze realizarea principiului echității sociale în practică.

Reieșind din premisele menționate considerăm activitatea curții de conturi incontestabilă, aceasta fiind cel mai important organ al

sistemului de control financiar de stat. Pentru ca această sa funcționeze la o eficiență sporită, considerăm oportun menținerea unui sistem unic și bine organizat de control financiar de stat care funcționează în baza legală sistematică.

Apreciem că o schimbare profundă în domeniul fiscal a avut loc prin introducerea Codului fiscal al României. Acesta a fost publicat pentru prima dată în anul 2003, după care a fost modificat prin circa 35 de acte normative, din care cel puțin patru au fost majore. Considerăm că simplificarea legii fiscale nu ajută neapărat companiile mari, care au toate instrumentele necesare pentru urmărirea legislației. În schimb, firmele mici vor beneficia de această republicare, pentru ca nu au la dispoziție sprijinul contabil, juridic și fiscal al marilor companii.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Efectuarea cercetărilor teoretico-metodologice și aplicative asupra eficienței managementului resurselor financiare a instituțiilor publice din România ne permite să **concluzionăm** următoarele:

Am putut evidenția în cadrul lucrării faptul că reforma sistemului fiscal în România a apărut ca urmare a schimbărilor care au avut loc pe plan mondial în anii '90 ai secolului trecut, precum și ca o necesitate a armonizării sistemelor fiscale europene, ceea ce a presupus numeroase modificări legislative și de structură. Nu am putut să nu relievez faptul că structural, sistemul fiscal din România pune mare accent pe impozitele indirecte, contrar evoluțiilor din spațiul unic unde stocul de capital fix și investițiile au permis ca taxarea să se facă nu în mod deosebit asupra consumului, ci a acumulărilor.

Reforme în domeniul managementului financiar public sînt punctul de pornire în eficientizarea procesului bugetar. Bugetul public național deficitar și necesitățile crescînde ale societății au impus statul să utilizeze banii publici într-un mod cît mai rațional. Bugetul de performanță este un plan financiar care asigură stabilirea misiunii autorității publice, scopurilor și obiectivelor, precum și evaluarea periodică a performanței acestora, ca parte componentă a procesului

bugetar, creînd legătura dintre intrările necesare pentru punerea în aplicare a planului strategic de dezvoltare a autorității publice. O condiție esențială este măsurarea performanței, ce stimulează productivitatea, plățile fiind corelate cu performanța și contractele sunt stabilite pe criteriul performanței.

Pe termen mediu și lung, bugetarea pe bază de performanță îmbunătățește modul de determinare a cheltuielilor; încurajează instituțiilor publice de a cheltui banii într-un mod cât mai rațional prin reducerea alocațiilor bugetare pentru domeniile ineficiente și îmbunătățește politica bugetar-fiscale. Transparența în rezultatele obținute de către stat, modul de alocare a resurselor financiare publice și gradul de satisfacere a necesităților societății reprezintă scopul final al bugetării pe performanță și programe. Eficiența bugetării depinde în mare parte de modul în care executorul primar sau secundar de buget execută bugetul.

Prin politica bugetară, un guvern încearcă să influențeze cererea agregată în economie prin intermediul cheltuielilor publice și ratelor de impozitare. Această politică este mai flexibilă, deoarece Guvernul nu trebuie să mențină „echilibrul bugetar”, el poate avea un excedent bugetar, cheltuind mai puțin decât încasează din impozite, sau se poate confrunta cu un deficit bugetar, cheltuind mai mult decât sumă obținută din impozite. Nu trebuie totuși omis faptul că un deficit bugetar extrem de mare este periculos - în special dacă finanțarea deficitului se realizează în cea mai mare parte prin creșterea ofertei monetare, care are o tendință clar inflaționistă.

Gama de instrumente ale politicii bugetare este foarte largă întrucât bugetul de stat regroupează o multitudine de resurse și de cheltuieli posibile. Dar principalul instrument îl reprezintă practicarea unui anumit deficit bugetar. Atunci când deficitul bugetar este provocat voit, prin măsuri de politică economică, el se numește deficit structural, iar atunci când rezultă exclusiv din evoluția conjuncturii economice (de exemplu, o activitate economică slabă reduce veniturile fiscale așteptate) acesta apare ca un deficit conjunctural. Esențialul este de a ști

care va fi semnificația exactă a unui sold bugetar, considerat sintetizator al efectelor tuturor instrumentelor disponibile, ținând cont de situația din economie.

Managementul resurselor financiare bine fundamentat, care ține seama de condițiile concrete ale vieții economice și sociale, de exigențele prezentului și de imperativele viitorului, se poate dovedi benefic pentru progres; în schimb, dacă nu le sesizează sau nu ține seama de ele, această gestionare poate frâna dezvoltarea, poate duce la involuție și la tensiuni sociale.

Ca factor de influențare a proceselor de distribuire, redistribuire și utilizare a produsului intern brut, considerăm că gestionarea eficientă a resurselor bugetare a fiecărui stat prezintă un interes particular pentru populație, ca și pentru agenții economici. Aceasta deoarece impozitele și taxele percepute de stat la nivel central sau de unitățile administrativ-teritoriale la nivel local precum și alocațiile bugetare și subvențiile produc efecte nu numai pe termen lung, care favorizează evoluția economică și socială în direcția dorită de organele de decizie sau efecte adverse, contrare celor urmărite de putere, după caz.

*Soluționarea problemei științifice importante, abordate în teză, care constă în eficientizarea mecanismului de gestionare a resurselor financiare în scopul identificării posibilităților optime de consolidare a managementului resurselor financiare a instituțiilor publice din România, a condus la formularea următoarelor **recomandări**:*

Se impune ca oportunitate stringentă respectarea managementului finanțării autorităților publice bazată pe rezultate promise, care ar permite să îmbunătățească eficiența organizațională și transparența publică, în special prin conectarea sistematică a activităților administrative la rezultatele de performanță care contează cel mai mult pentru organizație și societate.

Bugetarea pe bază de performanță trebuie să-și fortifice avantajul nu doar de a cuantifica cheltuielile, dar și de a aprecia rezultatul activităților finanțate. Acest lucru înseamnă posibilitatea de a

urmări valorificarea alocațiilor din buget și ce beneficii au adus cheltuielile comunității.

Pe termen lung obiectivul politicii fiscale trebuie să respecte consolidarea finanțelor publice cu scopul creșterii rolului stabilizator prin reducerea deficitelor structurale și crearea condițiilor necesare pentru funcționarea simetrică a stabilizatorilor automați.

În această ordine de idei, susținem importanța faptului că modelul logico-descriptiv de optimizare a gestionării bugetului instituțiilor publice să devină unul viabil în economia românească, vom puncta drept oportune o serie de acțiuni urgente referitor la returnarea forței de muncă calificată în sectorul real al economiei. Acest imperativ devine o condiție pentru realizarea programelor de dezvoltare.

O altă direcție importantă este și întărirea unui control riguros a repartizării veniturilor bugetare precum și controlul eficienței cheltuielilor bugetare. Îndeplinirea acestor condiții va permite de a exclude o serie de probleme de ineficiență a cheltuielilor bugetare.

O soluție eficientă, la părerea noastră, poate fi recapitalizarea sectoarelor strategice cu capital de stat exact acolo unde economia are o stabilitate profundă, cum ar fi domeniul energetic. Iată de ce efortul național nu ar trebui să se concentreze pe restrângerile bugetare care să se traducă, mai ales, în concedieri, soluțiile ar trebui să includă și forța de muncă ieftină a României și constituirea capitalurilor agro-industriale românești, etc.

Astfel, structurarea cheltuielilor bugetului, eficientizarea managementul sectorului public și reprezintă, de fapt, esența politicii bugetare în cele din urmă, determinând eficiența procesului bugetar.

LISTA LUCRĂRILOR PUBLICATE LA TEMA TEZEI:

Articole în reviste științifice de profil:

1. Iagăr M., Modelul logico-descriptiv referitor la eficientizarea procesului bugetar, În: *Studia Universitatis Moldaviae*, Chișinău: USM, nr. 7 (97)/2016, p. 44-48 ISSN 1857-2073. Categoria B.
2. Iagăr M., Eficiența cheltuielilor bugetare: abordare sistemică, În: *Economie și sociologie*, Chișinău, INCE al AȘM, nr.4/2016, p. 60-65. ISSN 1857-4130. Categoria B.
3. Iagăr M., Modernizarea procesului bugetar al României: lacune și necesitatea gestionării eficiente a bugetului, În: *Economie și sociologie*, Chișinău, INCE al AȘM, nr.2/2015, p. 154-158. ISSN 1857-4130. Categoria B.

Materiale ale comunicărilor științifice:

4. Iagăr M., Unele aspecte teoretice privind tehnicile și procedeele de formare a resurselor materiale. Materialele Conferinței științifice internaționale “Rolul științei și educației în implementarea acordului de asociere la Uniunea Europeană”, 05 februarie 2015, Chișinău: USPEE, pag. 644-649. ISBN 978-973-116-404-5.
5. Ganea V., Iagăr M., Tendințele schimbărilor politicilor bugetare europene: experiența României. Lucrările Conferinței științifice internaționale “Potențialul de finanțare al pieței financiare nebankare și perspectivele dezvoltării acesteia”, 27-28 noiembrie 2015, Chișinău: ASEM, pag. 198-202. ISBN 978-9975-3018-4-8.
6. Iagăr M., Cerințe moderne europene în domeniul politicilor bugetare și implementarea lor în practica României. Lucrările Conferinței Științifice Internaționale “Potențialul de finanțare al pieței financiare nebankare și perspectivele dezvoltării acesteia”, 27-28 noiembrie 2015, Chișinău: ASEM, pag. 198-202. ISBN 978-9975-3018-4-8.
7. Iagăr M., Ștefan I., Aspecte generale privind operațiunile de leasing. Lucrările sesiunii naționale de comunicări științifice “Diversitate în unitate”, 27 mai 2005, Timișoara, pag. 193-199. ISBN 973-661-679-7.
8. Iagăr M., Costurile în managementul profitului. Lucrările Sesiunii a XII-a de comunicări științifice cu participare internațională “România în contextul politicii de securitate europeană”, 16-18 martie 2006, București, pag. 387-404. ISBN 973-7610-08-3.

ADNOTARE

la teza de doctor în științe economice cu titlul: „**Managementul resurselor financiare a instituțiilor publice din România**”,
specialitatea 521.03. *Economie și management în domeniul de activitate*
autor IAGĂR Mariana Lucica, Chișinău, 2017

Structura tezei: introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie, figuri, tabele, formule și anexe. Cercetările efectuate sunt reflectate în 8 publicații științifice.

Cuvinte-cheie: management, gestionare financiară, echilibru, integrare europeană, proces bugetar, reforme, perspective.

Domeniul de studii: management.

Scopul cercetării constă în fundamentarea teoretică și metodologică a gestionării resurselor financiare prin identificarea aspectelor maximal eficiente care vor contribui la consolidarea managementului resurselor financiare a instituțiilor publice din România.

Noutatea și originalitatea științifică a cercetării rezidă în: aprofundarea științifică a abordărilor teoretice privind eficiența gestionării resurselor; identificarea mecanismelor de finanțare care stau la baza instituțiilor publice din România; elaborarea prognozelor prospective în vederea optimizării resurselor instituțiilor publice; elaborarea și validarea modelului logico-descriptiv în scopul eficientizării procesului bugetar; stabilirea posibilităților de modernizare a procesului bugetar în România.

Problema științifică importantă soluționată în teză constă în eficientizarea mecanismului de gestionare a resurselor financiare în scopul identificării posibilităților optime de consolidare a managementului resurselor financiare a instituțiilor publice din România.

Semnificația teoretică a tezei se impune printr-o abordare teoretică și metodică complexă cu referire la sursa de proveniență a veniturilor bugetare, și nu în ultimul rând la politicile financiare la nivelul țării noastre cât și la nivelul Uniunii Europene.

Valoarea aplicativă a lucrării rezidă din utilitatea instrumentelor, procedurilor și metodelor elaborate de autor la nivelul instituțiilor publice, care pot fi utilizate și de către organele centrale de stat pentru adoptarea unor decizii financiare benefice.

Implementarea rezultatelor științifice. Rezultatele cercetării au fost prezentate, apreciate pozitiv și implementate în activitatea următoarelor instituții publice: Curtea de Conturi, Primăria, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului etc. Concomitent, cercetările pot fi utile în completarea cursurilor universitare și postuniversitare la disciplinele de specialitate.

АННОТАЦИЯ

к докторской диссертации „**Менеджмент
финансовых ресурсов государственных учреждений в Румынии**”
ЯГАР Марьяна Лучика, Кишинёв, 2017 год, специальность 521.03.
Экономика и менеджмент в бизнесе

Структура диссертации: введение, три главы, общие выводы и рекомендации, библиография, рисунки, таблицы, формулы и приложения. Осуществленные исследования отражены в 8 научных работах.

Ключевые слова: управление, финансовое управление, балансирование, европейская интеграция, бюджетная перспектива реформирования процесса.

Область исследования: менеджмент

Цель исследования состоит в теоретическом и методологическом обосновании управления финансовых ресурсов путем определения максимальных аспектов эффективности, которые будут способствовать укреплению государственного управления финансовых учреждений в Румынии.

Научная новизна и оригинальность исследования состоит в углублении научных и теоретических разработок относительно эффективности подходов к управлению ресурсами; определить механизмы финансирования, лежащие в основе общественных институтов в Румынии; прогнозы будущих государственных учреждений оптимизации ресурсов; Разработка и проверка логической описательной модели в целях совершенствования бюджетного процесса; создать возможности для модернизации бюджетного процесса в Румынии.

Решённая важная научная проблем в диссертации состоит в повышении эффективности механизма управления финансовых ресурсов для того, чтобы определить оптимальные возможности для укрепления управления финансовых ресурсов государственных учреждений в Румынии.

Теоретическое значение работы заключается в выявлении оптимальных направлений в отношении источника доходов бюджета, и не в последнюю очередь финансовой политики в нашей стране и Европейского Союза.

Прикладное значение работы заключается в полезности инструментов, процедур и методов, разработанных автором, которые могут быть использованы центральными государственными органами для принятия финансовых решений, благоприятных для эффективного принятия государственного бюджета.

Внедрение научных результатов. Методологические разработки и практические рекомендации были представлены, оценены и реализованы в деятельности следующего государственных учреждений: Счетная Палата, Мэрия, Главное управление социальной помощи и защиты детей и т.д. Одновременно осуществленные исследования могут служить для использования в качестве дополнительных сведений на университетских и пост-университетских курсах по специальностям.

ANNOTATION

at the thesis to obtain the scientific degree of doctor in economic sciences
„**Management of financial resources of public institutions in Romania**”
IAGAR Mariana Lucica, Chisinau, 2017, specialty: 521.03. *Economics and management in the field of activity*

Thesis structure: introduction, three chapters, general conclusions and recommendations, bibliography, figures, tables, formulas and appendices. Researches are reflected in 8 scientific publications.

Keywords: management, financial management, balance, european integration, budget process, reforms, perspectives.

Field of study: management.

The aim of the research consists in the theoretical and methodological foundation of financial resources management by identifying the most efficient aspects that will contribute to the consolidation of the financial resources management of the Romanian public institutions.

Scientific novelty and originality of the research consists in: scientific deepening of theoretical approaches concerning the effectiveness of resource management; identification of funding mechanisms which underlie public institutions from Romania; elaboration of prospective forecasts in order to optimize the resources of public institutions; development and validation of the logical-descriptive model in order to optimise the budgeting process; setting the possibilities for the modernization of the budgeting process in Romania.

The important scientific problem solved in the thesis consists in making the mechanism of financial resources management more efficient in order to identify the optimal opportunities to strengthen the management of financial resources of public institutions from Romania.

The theoretical significance of the thesis is represented through a complex theoretical and methodical approach with reference to the source of origin of budgetary revenues, and last but not least the financial policies of our country-level and at the level of the European Union.

The applicative value of the thesis resides from the usefulness of the instruments, procedures, and methods developed by the author at the level of public institutions, which may be used by the central State organs for the adoption of beneficial financial decisions.

Implementation of scientific results. Results of the research were presented, positive appreciated and implemented in the work of the following public institutions: Court of Accounts, the Town Hall, General Directorate of Social Assistance and Child Protection, etc.. At the same time, researches can be helpful in completing undergraduate and graduate courses in specialized disciplines.